

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KRUS/phddDynProc-J/22
Názov predmetu	dynamické procesy v lexike slovanských jazykov
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (prednášajúci), doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (hodnotiaci), doc. Mgr. Olga Iermachkova, PhD. (hodnotiaci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

– aktívna účasť na výučbe; – samoštúdium; – obhajoba referátu.

Výsledky vzdelávania

Úspešné absolvovanie predmetu študentovi/študentke umožní: 1. Vedomosti: – získať teoretické vedomosti o súčasných vývojových tendenciách v spisovných slovanských jazykoch; – orientovať sa vo vývojových tendenciách súčasných spisovných slovanských jazykov. 2. Zručnosti: – poznať dynamické procesy, ktoré prebiehajú v slovnej zásobe porovnávaných jazykov pod vplyvom intelektualizácie, demokratizácie, terminologizácie, determinologizácie, internacionalizácie, neologizácie atď.; – poznať metódy skúmania súčasných spisovných slovanských jazykov; – vedieť analyzovať súčasnú jazykovú situáciu z pohľadu ruského a slovenského jazyka; – porovnávať vývojové tendencie v rámci súčasných spisovných slovanských jazykov. 3. Profesionálne kompetencie: – flexibilne aplikovať získané poznatky a zručnosti vo svojej vedeckej a pedagogickej praxi; – zachytiť nové tendencie vo vývine materského jazyka a v ostatných spisovných slovanských jazykoch. 4. Prenositel'né kompetencie: – mať schopnosť komparovať vývinové tendencie v jednotlivých spisovných slovanských jazykoch; – skvalitniť si schopnosti potrebné v prekladateľskej činnosti (najmä preklad odborných textov); – zvýšiť si úroveň všeobecných a lingvistických vedomostí využiteľných okrem iného pri porovnávaní vývinových tendencií v slovanských a neslovanských jazykoch.

Stručná osnova predmetu

1. Archaizácia, neologizácia a reaktivácia lexiky. 2. Zmeny v sémantickej štruktúre slov. 3. Prenikanie sociolektov do spisovného jazyka. 4. Internacionalizácia a preberanie lexiky. 5. Intelektualizácia a terminologizácia lexiky. 6. Výrazná tendencia k úspornosti a variatívnosti jazykových prostriedkov. 7. Súčasná frazeológia z aspektu aktivity a aktuálnosti. 8. Archaizácia frazeologizmov. 9. Neologizácia frazeologizmov. 10. Aktivizácia frazeologických transformácií. 11. Vznik nových frazeologizmov. 12. Okazionálna premenlivosť frazém.

Odporúčaná literatúra

Gajarský, L.: Axiological aspect of journalistic texts : (on the material of Russian and Slovak news reports) : monograph. 1. vyd. Belgorod : Izdatel'skij dom "Belgorod" NIU "BelGU", 2020. 96 s. ISBN 978-5-9571-3017-8.

Gajarský, L.: Rusko-slovenská medzijazyková homonymia. 1. vyd. Brno : Tribun EU, 2021. 124 s. – ISBN 978-80-263-1648-0. Gazda, J.: Dynamika a internacionalizace slovní zásoby současné ruštiny. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 121 s. ISBN 80-210-2780-0. Grigorjanová, T.: Dynamické procesy v slovnej zásobe spisovnej ruštiny a ich odraz v lexikografii. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2009. 150 s. Iermachkova, O.: Anglicizmy na -ing v ruskom i slovacom jazykoch. In: Filologičeskij klass. ISSN 2071-2405, Roč. 25, č. 1 (2020), s. 51-61. Iermachkova, O.: Jazykovaja igra : dinamika formy i smysla. 1. vyd. Saarbrücken : Palmarium Academic Publishing, 2017. 127 s. ISBN 978-3-659-72366-7. Jermakova, O.P. – Zemskaja, E.A. a kol.: Aktivnyje procesy na rubeže XX – XXI vekov. Moskva: Jazyki slavjanskich kul'tur, 2008. 712 s. ISBN 5-9551-0216-7. Judina, N. V.: Russkij jazyk v XXI veke: krizis, evolucija, progress? Moskva: Gnozis, 2010. 293 s. ISBN 978-5-94244-036-7. Kozyrev, V.A. – Černiak, V.D.: Sovremennaja jazykovaja situacija i rečevaja kul'tura. Učebnoje posobie. Moskva: Flinta, 2012. ISBN 978-5-9765-1052-4. Markova, E.: Tipologija semantičeskich transformacij praslavjanskoj leksiki i jejo otryženije v ruskom jazyke. Moskva: Izdatel'stvo MGOU, 2007. 254 s. ISBN 978-5-7017-0997-1. Markova, E.M. – Grigorjanova, T.: Dinamičeskije aspekty leksiki sovremennyh slavjanskich jazykov. Monografija. Brno: Tribun EU, 2016. 187 c. ISBN 978-80-263-0566-8. Minakova, E.E.: Sovremennaja russkaja idiomatika. Moskva: Russkij jazyk. 131 s. ISBN 978-5-88337-101-0. Mlacek, J. a kol.: Vývin súčasnej frazeológie: východiská, podoby, uplatňovanie, akceptácia. Ružomberok, 2009. 221 s. ISBN 978-80-8084-519-3. Mokijenko, V.M.: Slavjanskaja frazeologija. Moskva: Vysšaja škola, 1989. 286 s. Stěpanová, L. – Gajarský, L.: Mir sovremennogo russkogo jazyka. Brno: Tribun EU, 2019. 97 s. ISBN 978-80-263-1528-5. Tyshchenko, O.V.: Formulations of wishes in the traditional Russian folklore and in the internet communication. In: Current issues of the Russian language teaching 14. Brno : Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9781-0 (online), s. 190-200. Tyshchenko, O.V.: Obrjadova semantika u slovjanskemu movnomu prostori. Kyjev : Kiivskij deržavnij lingvističnij universitet, 2000. 236 s. ISBN 966-638-035-8. Tyshchenko, O.V.: The Linguistic and Cultural Image of Weaving craft in Proverbs and Phrases (East and West Slavic Context). In: Slavica Slovaca. ISSN 0037-6787, Roč. 55, č. 2 (2020), s. 238-256.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, ruský

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho: Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 126 hodín